

Les sikkerhetsdatabladet nøye slik at du kan beskytte deg selv og miljøet. Foto: iStockphoto

Sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier

Et sikkerhetsdatablad er et standardisert dokument beregnet for yrkesmessig bruk. Sikkerhetsdatabladet skal gi informasjon til de som jobber med eller i nærheten av farlige kjemikalier slik at de kan beskytte seg selv og miljøet.

Hvem er pliktige til å levere sikkerhetsdatablad

Leverandører av visse stoffer og stoffblandinger skal levere sikkerhetsdatablad (SDS) til mottaker. Plikten til å levere SDS gjelder ved levering til neste ledd i kjeden, og omfatter derfor både framstillere, produsenter, importører og distributører.

Hvilke stoffer og stoffblandinger kreves det sikkerhetsdatablad for

- Stoffer og stoffblandinger som er klassifiseringspliktige i henhold til gjeldende regelverk om klassifisering og merking av farlige kjemikalier
- Stoffer som er persistente, bioakkumulerende og toksiske (PBT) og for stoffer som er svært persistente og svært bioakkumulerende (vPvB)
- Stoffer på kandidatlista i REACH
- Ikke klassifiseringspliktige stoffblandinger som inneholder:
 - minst ett helse- og miljøfarlig stoff i konsentrasjoner på minst 1 vektprosent for ikke-gassformige stoffblandinger, og minst 0,2 vektprosent for gassformige

stoffer

- minst ett PBT-stoff eller vPvB-stoff eller stoff på kandidatlisten i konsentrasjoner på minst 0,1 vektprosent for ikke-gassformige stoffblandinger
- stoffer som det er fastsatt yrkeseksponeringsgrenser for i EØS-regelverket

Hva skal sikkerhetsdatabladet inneholde

Det er detaljerte krav til innholdet. Et SDS skal ha 16 obligatoriske avsnitt. Det skal ikke inneholde tomme avsnitt og underavsnitt, og manglende opplysninger skal kommenteres. Det er laget en veileder for utarbeidelse av SDS, se lenke i tekstboks.

Eksponeeringsscenarier - når skal de følge med

Eksponeeringsscenarier skal gi informasjon om hvordan brukere skal håndtere et stoff forsvarlig. Eksponeeringsscenariene skal omfatte relevante bruksområder og inneholde bruksbetingelser, vernetiltak og praktiske råd for sikker bruk. Eksponeeringsscenarier skal legges ved SDS for et stoff når det er farlig og registrert i REACH i 10

tonn eller mer. Når slike stoff(er) inngår i en stoffblanding, skal relevante eksponerings-scenarier være vedlagt eller innarbeidet i sikkerhetsdatabladet til stoffblandingen. SDS med eksponeringsscenarier vedlagt eller innarbeidet kalles utvidet sikkerhetsdatablad.

Språk og levering

Et SDS skal være skrevet på norsk for stoffer og stoffblandinger som bringes i omsetning i Norge. Det skal leveres kostnadsfritt, i papirform eller elektronisk. Ved elektronisk levering skal det være lenke til et spesifikt SDS, ikke bare til en nettside. For visse stoffblandinger som ikke er klassifisert som farlige skal leverandøren på anmodning levere SDS (se over).

Oppdatering

Leverandøren skal ajourføre et SDS så snart det foreligger nye opplysninger som kan påvirke tiltakene for risikohåndtering. Eksempler på dette er når et stoff får en ny klassifisering eller andre nye opplysninger om farer foreligger, når en godkjenning er gitt eller nektet eller hvis en begrensning er vedtatt. Oppdatert SDS skal leveres til alle som har fått SDS i løpet av de siste 12 månedene.

Overgangsordninger

Som følge av nytt regelverk om klassifisering og merking (CLP) er det overgangsordninger for utforming av SDS. De samme tidsfristene gjelder i Norge som i EU.

Krav til mottaker av sikkerhetsdatablad

Arbeidsgiver skal sørge for at SDS for farlige kjemikalier som benyttes i virksomheten er tilgjengelig for arbeidstakerne og at arbeidstakerne er kjent med og forstår innholdet i dem. Arbeidsgivere har plikt til å opprette stoffkartotek med SDS for helsefarlige kjemikalier. SDS for kjemikalier som ikke lenger er i bruk, bør fjernes fra stoffkartoteket. De utgåtte SDS bør arkiveres for seg selv. Disse kan være nyttige dersom det senere blir oppdaget yrkesskader. Se Arbeidstilsynets faktside om stoffkartotek, lenke i tekstboks.

Sikkerhetsdatablad og forbrukere

Det er ikke krav om uoppfordret å levere SDS ved salg av farlige kjemikalier til forbrukere, så lenge kjemikaliene ledsages av informasjon (f.eks. på fareetiketten) som er tilstrekkelig til at brukerne kan beskytte seg selv og miljøet.

Hvem fører tilsyn med sikkerhetsdatablad

Arbeidstilsynet: For arbeidsmiljø

Miljødirektoratet: For ytre miljø

Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap (DSB): For brann og eksplosjonsfare, militære og sivile eksplosiver

Petroleumstilsynet: For petroleumsvirksomheten på sokkelen og på enkelte landanlegg

Regelverk og veiledning

Kravene til sikkerhetsdatablad er gitt i det europeiske kjemikalierregelverket REACH artikkel 31 om krav til SDS, jr. REACH vedlegg II om krav til utarbeiding av SDS (sist endret ved forordning (EU) nr. 2015/830, som ble gjennomført i norsk rett 1.11 2015).

Kjemikaliebyrået ECHA har laget en veileder for utarbeidelse av SDS «Guidance on the compilation of safety data sheets». Se lenke til ECHAs veiledningsmaterieell i tekstboks.

MER INFORMASJON

Arbeidstilsynets faktside om SDS:
www.arbeidstilsynet.no/sikkerhetsdatablad

Arbeidstilsynets faktside om stoffkartotek:
www.arbeidstilsynet.no/stoffkartotek

Miljødirektoratets nettsider om SDS:
www.miljodirektoratet.no/reach-sikkerhetsdatablad

Miljødirektoratets kjemikalieveileder for importører: www.miljodirektoratet.no/kjemikalieveileder

ECHAs nettsider med veiledninger:
www.echa.europa.eu/web/guest/guidance-documents